

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/35/2019
Identifikačné číslo spisu:	3515202000
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3515202000.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. G., bývajúcej v I., zastúpenej JUDr. Máriou Cagalovou, advokátkou so sídlom v Novom Meste nad Váhom, Poľovnícka 10, proti žalovaným 1/ H. G., bývajúcemu v I., zastúpenému JUDr. Annou Kašparovou, advokátkou so sídlom v Novom Meste nad Váhom, Malinovského 43, 2/ Prima Banke Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, zastúpenej Advokátskou kanceláriou SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, o určenie neplatnosti vyhlásenia ručiteľa, vedenom na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 10 C 118/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 15. decembra 2016 sp. zn. 19 Co 301/2016, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a .

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Nove Mesto nad Váhom (ďalej ako „súd prvej inštancie“) domáhala, aby súd určil, že vyhlásenie ručiteľa - žalovaného 1/ č. XXXXXXXXXXXX z 18. júna 2013 za dlhy obchodnej spoločnosti Myjavská obchodná agentúra, a.s. je neplatné.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom zo 7. apríla 2016 č. k. 10 C 118/2015-141 vo výroku I. rozhodol tak, že vyhlásenie ručiteľa - žalovaného 1/ č. XXXXXXXXXXXX z 18. júna 2013 za dlhy obchodnej spoločnosti Myjavská obchodná agentúra, a.s., z titulu Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzatvorenej dňa 19. júna 2001 v znení jej neskorších dodatkov č. 1 až 20, je neplatné a vo výroku II. rozhodol, že žalobkyňa sa priznáva náhrada trov konania vo výške 100 %. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skôr ako pristúpil k meritórnemu posúdeniu veci, zaoberal sa základnou právnou otázkou, a to či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na podaní tejto určovacej žaloby v zmysle § 80 O.s.p. Súd prvej inštancie uviedol, že v danej veci ide o určovaciu žalobu v zmysle § 80 ods. 1 písm. c/ O.s.p., kde zákon vyžaduje existenciu naliehavého právneho záujmu a uviedol, že naliehavý právny záujem je daný vtedy, ak vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným/žalovanými existuje stav objektívnej právnej neistoty, ktorý je ohrozením postavenia žalobcu. Súd prvej inštancie uviedol, že pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práv žalobcu a či sa ňou môže dosiahnuť

odstránenie spornosti či ohrozenia práva. Nepreukázanie naliehavého právneho záujmu je dôvodom na zamietnutie žaloby. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalobkyňa sa v danom prípade domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu - ručiteľského vyhlásenia žalovaného 1/ z 18. júna 2013. Podľa aktuálnej právnej úpravy v režime bezpodielového spoluvlastníctva bežné veci, týkajúce sa spoločných vecí, môže vybavovať každý z manželov. V iných ako bežných veciach týkajúcich sa spoločných vecí zákon vyžaduje súhlas oboch manželov, inak je takýto právny úkon neplatný (relatívne). Občiansky zákonník neuvádza výslovné, čo sa rozumie bežnou vecou, preto pri interpretácii tohto pojmu treba prihliadať na povahu, hodnotu a účel veci, na ktorý vec obvykle slúži. Z právnych úkonov uskutočnených manželmi, ktoré sa týkajú spoločnej veci (bez ohľadu na to, či ide bežnú alebo „ostatnú“ vec) sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne. Právny úkon sa „týka spoločnej veci“ vtedy, ak sa vzťahuje k obsahu vlastníckeho práva konkrétnej veci patriacej do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (priamy vzťah k spoločným veciam), resp. ak sa účinky tohto právneho úkonu prejavia vo sfére spoločných vecí (nepriamy vzťah k spoločným veciam). V predmetnej veci sa žalovaný 1/ vyhlásením z 18. júna 2013 zaručil za obchodnú spoločnosť Myjavská obchodná agentúra, a.s., že v prípade, keď dlžník (obchodná spoločnosť Myjavská obchodná agentúra, a.s.) nesplní akýkoľvek záväzok z Úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX, tak ho uhradí žalovaný 1/ ako ručiteľ. Predmetom zmluvného vzťahu založeného úverovou zmluvou v zmysle dodatku č. 20 bol úver vo výške 550 000 € a to za účelom financovania prevádzkových nákladov spoločnosti. Z hľadiska právneho posúdenia bolo rozhodujúce, či právny úkon uskutočnený žalovaným 1/ sa týkal spoločných vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov a či išlo o vybavovanie bežnej veci. Súd prvej inštancie uviedol, že v danej veci bolo potrebné vychádzať z nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 26/2010 z 8. decembra 2010. Súd prvej inštancie tak konštatoval, že žalovaný 1/ sa v zmysle vyhlásenia z 18. júna 2013 stal individuálnym ručiteľom za záväzok obchodnej spoločnosti Myjavská obchodná agentúra, a.s. Dôsledkom tohto právneho úkonu nie je síce priama zodpovednosť žalobkyne ako osobného dlžníka za uvedený záväzok, ale právny úkon vytvára stav, keď veriteľ (žalovaná 2/) má možnosť v prípade nesplnenia záväzku žalovaným 1/ domáhať uspokojenia svojej pohľadávky v exekučnom konaní aj z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd prvej inštancie tak konštatoval, že práve táto skutočnosť odôvodňuje záver, že prevzatie ručiteľského záväzku žalovaným 1/ nebolo bežnou záležitosťou (vzhľadom na povahu a výšku záväzku), dotýkajúcou sa spoločných vecí oboch manželov podmienenou súhlasom žalobkyne (manželky žalovaného 1/). Účinky právneho úkonu žalovaného 1/ mali spôsobilosť prejavíť sa vo sfére spoločných vecí, keďže žalovaný 1/ v čase uskutočnenia ručiteľského vyhlásenia, t. j. ku dňu 18. júna 2013 ani v súčasnosti nedisponuje osobným majetkom v takej výške, aby postačoval na exekučné uspokojenie pohľadávky veriteľa (žalovanej 2/). Na danom závere, najmä so zreteľom na výšku ručiteľského záväzku, nemení nič ani skutočnosť, že ručiteľský záväzok prevzali spoločne dve osoby. Zistený skutkový stav je potrebné právne podriaďiť pod ustanovenie § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Žalovaný 1/ si nezabezpečil súhlas žalobkyne k uvedenému úkonu, pričom žalobkyňa sa relatívnej neplatnosti dovolala a to najneskôr podanou žalobou doručenou súdu 9. marca 2015. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že jedným z prípadov relatívnej neplatnosti právnych úkonov je chýbajúci súhlas druhého manžela v nie bežných veciach, týkajúcich sa spoločných vecí (§ 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Relatívna neplatnosť právneho úkonu pôsobí až od okamihu, keď sa jej oprávnený účastník dovolá. Do tej doby sa právny úkon považuje za platný so všetkými dôsledkami z toho vyplývajúcimi. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že tento úkon je postihnutý relatívnou neplatnosťou, ktorej sa žalobkyňa dovoľavala a preto bolo potrebné návrhu vyhovieť, aby sa odstránil stav právnej neistoty. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy námietku žalovanej 2/, že túto právnu otázku si súd mohol sám prejudiciálne vyriešiť v konaní o plnenie a to z dôvodu, že žalobkyňa v tomto konaní nie je pánom sporu, je závislá na právnych krokoch žalovanej 2/, nemá žiaden dosah na priebeh konkurzu, BSM nebolo medzi manželmi zrušené a vyporiadané, a teda sa ocitá v stave právnej neistoty. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa v tomto konaní má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti ručenia žalovaného 1/. Poskytnutie právnej ochrany žalobkyne je opodstatnené aj po prípadnom zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd prvej inštancie pre úplnosť ďalej uviedol, že povinnosťou súdu je z úradnej moci zisťovať, či ručiteľské vyhlásenie žalovaného 1/ nie je absolútne neplatným právnym úkonom. V rozpore s dobrými mravmi je právny úkon vtedy, ak svojím obsahom alebo sledovaným účelom porušuje všeobecne spoločensky uznávané morálne zásady, ktoré sa týkajú vzťahov a konaní medzi ľuďmi v demokratickej spoločnosti.

Žalovaný 1/ realizoval právny úkon bez súhlasu žalobkyne (manželky) a v čase uskutočnenia žalovaný 1/ nemal vo výlučnom vlastníctve relevantný majetok postihnuteľný exekúciou, čo v konaní nebolo sporné. Medzi účastníkmi konania nie je ani sporné, že pohľadávka žalovanej 2/ nebude uspokojená v celom rozsahu v rámci konkurzu. Súd prvej inštancie tak nemal pochybnosť, že účelom právneho úkonu realizovaného žalovaným 1/ dňa 18. júna 2013 bolo vytvorenie možnosti exekučného uspokojenia pohľadávky veriteľa z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Na záver súd prvej inštancie konštatoval, že súd po vykonanom dokazovaní nevzal do úvahy judikatúru predloženú právnym zástupcom žalovanej 2/, vzhľadom na to, že ide o prekonanú judikatúru a súd vychádzal, okrem rozhodnutia ústavného súdu, z rozhodnutí odvolacích súdov, konkrétne z rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach sp. zn.: 4Co/37/2012, 6Co/45/2012, 6Co/238/2011, Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn.: 13Co/221/2013, 17Co/6/2013, Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn.: 6Co/131/2012 a Krajského súdu v Bratislave, sp. zn.: 3Co/245/2009. O trovách konania súd rozhodol podľa § 151 ods. 7 O.s.p. tak, že žalobkyni priznal náhradu trov konania vo výške 100 %.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalovaná 2/ odvolanie. Krajský súd v Trenčíne (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 15. decembra 2016 č. k. 19 Co 301/2016-187 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a zároveň rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie sa otázkou preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti vyhlásenia ručiteľa, t. j. otázkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby zaoberal. Dospel k záveru, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení v posudzovanej veci je daný. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, uviedol, že nie je daný naliehavý právny záujem žalobkyne na požadovanom určení. Otázka platnosti, či neplatnosti predmetného ručiteľského prehlásenia, s právnym dôsledkom vzniku spoločného záväzku manželov pri vybavovaní záležitostí týkajúcich sa spoločných vecí a z toho dôvodu vyžadovaný súhlas žalobkyne predstavuje z hľadiska žaloby na plnenie z tohto ručiteľského záväzku len posúdenie otázky predbežnej, ktorú nie je potrebné riešiť v samostatnom konaní meritórnym výrokom súdu. Odvolací súd uviedol, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe totiž nie je daný za situácie, ak už bola podaná žaloba na plnenie sporného záväzku. Vzhľadom na uplatnený nárok na plnenie (konanie vedené na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 10C/335/2014 Sberbank Slovensko, a.s. c/a 1/ Q. G., 2/ H. G., o zaplatenie 50 000 € s prísl.), podaná určovacia žaloba o určení neplatnosti vyhlásenia ručiteľa nie je procesne prípustným nástrojom ochrany práva žalobkyne z dôvodu, že otázku neplatnosti vyhlásenia ručiteľa súd môže riešiť ako predbežnú pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku na plnenie v zmysle § 80 písm. b/ O.s.p. Na podporu tejto argumentácie odvolací súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Cdo 98/2004, 1 Cdo 91/2006 a 3 Cdo 253/2013, z ktorých vyplýva, že určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak ňou požadované určení má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo, teda najmä vtedy, ak vyriešenie predbežnej otázky ešte neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva. S poukazom na to, že doterajšia súdna judikatúra dopadá aj na preskúmanú vec, dospel odvolací súd k záveru, že žalobkyňa nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem, preto rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietol. Rozhodol tak bez toho, aby sa zaoberal posúdením nároku podľa hmotného práva. Odvolací súd zároveň rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ boli v konaní v plnom rozsahu úspešní (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol im nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni. O nároku na náhradu trov rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 262 a § 396 ods. 1, 2 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnila poukazom na § 421 CSP bez bližšieho konkretizovania. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu napáda v celom rozsahu, pretože jeho rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a to v tom, že nebol zo strany dovolateľky preukázaný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti ručiteľského vyhlásenia žalovaného 1/. Dovolateľka uviedla, že odvolací súd v o svojom odôvodnení uviedol, že s a s námietkou žalovanej 2/, týkajúcej sa nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení stotožňuje. Ďalej uviedla, že na rozdiel od žalovanej 2/, ako aj odvolacieho súdu sa nemôže stotožniť s touto námietkou, zároveň uviedla, že nemôže súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že nie je v jej prípade daný naliehavý právny záujem na

požadovanom určení. Dovolateľka uviedla, že pokiaľ odvolací súd vo svojom odôvodnení uviedol, že naliehavý právny záujem na určovacej žalobe nie je daný za situácie, ak už bola podaná žaloba na plnenie sporného záväzku na súde prvej inštancie a podaná určovacia žaloba o určenie neplatnosti vyhlásenia ručiteľa nie je procesne prípustným nástrojom ochrany práva z dôvodu, že otázku neplatnosti vyhlásenia ručiteľa súd môže riešiť ako predbežnú pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku na plnenie v zmysle § 80 písm. b/ O.s.p., tak podľa jej názoru (dovolateľky) táto otázka nebola v žalobe o plnenie vôbec riešená, zároveň bol v tomto konaní už vydaný rozsudok, ktorým bol návrh žalovanej 2/ zamietnutý. Dovolateľka uviedla, že súd prvej inštancie otázku platnosti ručiteľského vyhlásenia žalovaného 1/ síce ako prejudiciálnu posúdil a žalobu na plnenie zamietol, avšak žalobca sa voči tomuto rozhodnutiu odvolal a konanie nie je skončené. Dovolateľka ďalej uviedla, že jej právo je naďalej ohrozené a jej postavenie je naďalej neisté. Konštatovala, že preto má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti ručiteľského vyhlásenia žalovaného 1/, vzhľadom na to, že nie je účastníčkou konania o plnenie, bude konanie o plnení rozhodnuté bez dovolateľky. Dovolateľka ďalej uviedla, že má právo na spravodlivý súdny proces, ktorý jej ako účastníkovi konania umožní využiť všetky zákonné prostriedky na uplatnenie jej práva a nie len práva počkať si na závery z konania, ktorého nie je účastníkom. Dovolateľka má za to, že súdy pri rozhodovaní o otázke oprávnenosti podania žaloby o určenie by mali zvažovať aj skutočnosť, že zo strany dovolateľky sa zjavne nejedná o špekulatívne oddiaľovanie rozhodnutia o žalobe o plnenie, ale o snahu o vyriešenie otázky relatívnej neplatnosti ručiteľského záväzku žalovaného 1/ s konečnou platnosťou, aby tak dovolateľka zamedzila prípadným ďalším sporom súvisiacim s úverovou zmluvou žalovanej 2/ a podnikateľským subjektom Myjavskej obchodnej agentúry, a.s. Dovolateľka ďalej uviedla, že o ručiteľskom záväzku žalovaného 1/ nevedela, nebola a ani nemohla byť účastníčkou konania, v ktorom sa žalovaná 2/ domáhala zaplatenia dlhu z titulu prevzatého ručiteľského záväzku od žalovaného 1/, vzhľadom k tomu nemohla vzniesť námietku týkajúcu sa neplatnosti predmetného úkonu. Dovolateľka uviedla, že aj sám odvolací súd uviedol, že „otázku neplatnosti vyhlásenia ručiteľa súd môže riešiť ako predbežnú pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku na plnenie v zmysle § 80 písm. b/ O.s.p., nie musí ju ako predbežnú riešiť, tak ako to musí v prípade naliehavého právneho záujmu“. Dovolateľka na podporu svojich tvrdení zároveň poukázala, na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 26/2010-26. Na záver dovolateľka uviedla, že žiada, aby dovolací súd v zmysle § 449 ods. 1 CSP zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 19 Co 301/2016-187 a vec mu vrátil no nové konanie a rozhodnutie, alebo aby dovolací súd v zmysle § 449 ods. 3 CSP rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že návrhu dovolateľky vyhovie v plnom rozsahu a zároveň aby jej priznal náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

5. Žalovaná 2/ k uvedenému dovolaniu uviedla, že žalobkyňa prípustnosť svojho dovolania odôvodnila v zmysle § 421 CSP bez toho, aby jednoznačne identifikovala, na ktorom z predpokladov taxatívne vymedzených v tomto ustanovení zakladá jej prípustnosť. Žalovaná 2/ uviedla, že odvolací súd pri posudzovaní existencie naliehavého právneho záujmu poukázal na podporu svojich právnych záverov aj na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Žalovaná 2/ uviedla, že právna veta nálezu ÚS SR sp. zn. I. ÚS 26/2010 nesúvisí s právnymi otázkami riešenými v tomto konaní, žalovaná 2/ ďalej uviedla, že žalobkyňa nesprávne prirovnáva k okolnostiam vzniku ručiteľského vyhlásenia žalovaného 1/, kde existuje ustálená judikatúra Najvyššieho súdu SR (R 1/1998 a R 61/1973). Žalovaná 2/ uviedla, že dovolateľka musí v rámci dovolacieho dôvodu identifikovať otázku zásadného právneho významu pre rozhodnutie vo veci samej a konštatovala, že právna otázka by mala byť formulovaná jasne, určito a zrozumiteľne, s priamou väzbou na skutkové a právne okolnosti. Keďže žalobkyňa nevymedzila dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 432 CSP je namieste dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP. Žalovaná 2/ na záver uviedla, že vzhľadom na uvedené žiada, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol a priznal žalovanej 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Dovolateľka k vyjadreniu žalovanej 2/ uviedla, že Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 15. decembra 2016 č. k. 19 Co 301/2016-187 žalobu o určenie neplatnosti ručiteľského vyhlásenia žalovaného 1/ zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Dovolateľka uviedla, že proti tomuto rozhodnutiu podala dovolanie, pričom po podaní tohto dovolania dovolateľka zistila, že žalovaná 2/ na základe ručiteľského vyhlásenia žalovaného 1/ a ručiteľského vyhlásenia Q. G., vedie voči ručiteľom ďalší spor, pričom na podporu svojich tvrdení predložila doplnujúce dôkazy a to rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 10C/335/2014-306, návrh na vydanie platobného rozkazu z 27. októbra 2017, podanie žalovanej 2/ v konaní sp. zn. 20Up/437/2017, platobný rozkaz Okresného súdu Banská Bystrica

sp. zn. 20Up/437/2017 z 9. apríla 2018 a odpor žalovaných proti platobnému rozkazu. Dovolateľka tak konštatovala, že s poukazom na uvedené skutočnosti, dôkazy a procesný postup žalovanej 2/ má naďalej naliehavý právny záujem na určení neplatnosti ručiteľského vyhlásenia žalovaného 1/ a uviedla, že má za to, že podanie žaloby o neplatnosť ručiteľského vyhlásenia bolo vhodne zvoleným procesným nástrojom na ochranu jej práv a oprávnených záujmov a bolo vhodným a procesne prípustným právnym prostriedkom na odstránenie všetkých sporných otázok a právnej neistoty. Dovolateľka zároveň uviedla, že v dovolaní dovolaciemu súdu dokladovala, že sudy prvej inštancie a odvolacie sudy v rozhodovacej praxi si právny názor ústavného súdu vyslovený v náleze sp. zn. I. ÚS 26/2010 osvojili a platnosť právnych úkonov jedného z manželov bez súhlasu druhého manžela posudzovali v širších súvislostiach so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, nie len tak ako to opakovane navrhuje a dožaduje žalovaná 2/ podľa rozhodnutí R 1/1998 a R 61/1973. Dovolateľka tak má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nemôže byť v tomto konaní pre žalovanú 2/ prekvapivým názorom a rozhodnutím. Na záver vyjadrenia dovolateľka uviedla, že žiada, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alebo aby ho dovolací súd zmenil tak, že návrhu dovolateľky vyhovie v celom rozsahu a prizná jej náhradu trov konania.

7. Žalovaná 2/ k uvedenému vyjadreniu dovolateľky uviedla, že dovolateľka vo svojom doplňujúcom vyjadrení uvádza neprípustné nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré sa netýkajú preukázania prípustnosti a včasnosti podaného dovolania, čo je v príkrom rozpore s § 435 CSP. Žalovaná 2/ ďalej uviedla a zopakovala, že dovolateľka nevymedzila dovolacie dôvody v zmysle § 432 CSP a preto je na mieste dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP, pre nekonkretizovanie právnej otázky.

8. K uvedenému dovolaniu sa vyjadril aj žalovaný 1/, pričom uviedol, že je pravdou, že na základe ručiteľského vyhlásenia č. XXXXXXXXXX z 18. júna 2013 žalovaná 2/ podala voči ručiteľom ďalšiu žalobu o plnenie o zaplatenie sumy 150 000 € s prísl. Súdne konanie o zaplatenie tejto sumy je vedené na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 5Csp/43/2018, pričom zo strany súdu vo veci zatiaľ konané nebolo.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané v čas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť, nakoľko nie je prípustné.

10. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

13. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c / náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava,

Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

13.1. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

14. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v súlade s článkom 11 ods. 1 až 3 CSP. Pri takomto posudzovaní dovolania je zrejma námietka dovolateľky, v zmysle ktorej v dovolaní poukázala na § 421 CSP bez toho, aby konkrétne identifikovala, resp. vymedzila prípustnosť svojho dovolania konkrétnym ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ , b/ alebo c/ CSP. Dovolaťka v dovolaní uviedla, že pokiaľ odvolací súd na podporu svojej argumentácie poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo 98/2004, 1 Cdo 91/2006 či 3 Cdo 252/2013 dovolateľka tak poukázala na nález Ústavného súdu SR z 8. decembra 2010 sp. zn. I. ÚS 26/2010-26 ako aj rozhodnutia stotožňujúce sa s týmto nálezom, v rámci ktorých sa sudy zaoberali aj otázkou naliehavého právneho záujmu. Z obsahu dovolania tak vyplýva, že dovolateľka namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom a vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

15. Dovolací súd tak posudzoval prípustnosť dovolania vyvodzovanú dovolateľkou z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

18. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj sp. zn. 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

19. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k znemožneniu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a odmietnutiu dovolania, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 126/2017, 1 Cdo 206/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016) a súčasne musí byť aj preukázané, že skutočne ide o niektorý z predpokladov prípustnosti dovolania (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu alebo b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne).

20. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má tiež osobitný význam súvzťahný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria d o pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí,

pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

21. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

22. Odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) ako dôvod prípustnosti dovolania sa „viaže na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá nebola rešpektovaná zo strany odvolacieho súdu, a to v tom, že odvolací súd zaujal iný právny záver, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal najvyšší súd v rozhodnutiach, ktoré boli zverejnené ako súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.“ - Števček, Ficová, Baricová a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Nakladatelství C.H. BECK, Bratislava 2016, str. 1382.

23. Dovolateľka v dovolaní tvrdí, že zo strany odvolacieho súdu došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe vyjadrenej v rozhodnutí - náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/2010, čím je podľa jej názoru daný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Mala za to, že odvolací súd nesprávne posúdil danosť jej naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe v tejto právnej veci.

24. V danej veci, ako je už vyššie uvedené, s a žalobkyňa domáhala určenia, že vyhlásenie ručiteľa - žalovaného 1/, č. 4250038608 z 18. júna 2013 za dlhy obchodnej spoločnosti Myjavská obchodná agentúra, a.s. je neplatné. Odvolací súd jej žalobu zamietol (u žalobkyne nie je daný naliehavý právny záujem), pretože už bola podaná žaloba na plnenie zo strany žalovaného 1/ [konanie vedené na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 10C/335/2014 - žalobca Sberbank Slovensko a.s. (teraz Prima banka Slovensko a.s.) c/a Q. G., 2/ H. G.].

25. Dovolací súd poukazuje na to, že Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 26/2010, na ktorý odkazovala žalobkyňa, neriešil situáciu obdobnú tejto veci. Ústavný súd posudzoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 123/2008. Dovolací súd tu riešil otázku, či dohoda o pristúpení k dlhu jedným z manželov sa vôbec týka spoločných vecí, pričom najvyšší súd dospel k záveru, že nie a preto je aplikácia § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka vylúčená. Dovolací súd uzavrel, že najvyšší súd mal v záujme spravodlivého usporiadania vzťahov účastníkov konania ústavnú povinnosť skúmať, či ide alebo nejde o bežnú vec, a teda či na realizáciu tohto právneho úkonu je, alebo nie potrebný súhlas druhého manžela a či z tohto pohľadu ide o platný, alebo relatívne neplatný právny úkon. Najvyšší súd však vychádzal zo svojej staršej judikatúry a nezohľadnil extrémne nespravodlivé dôsledky svojho rozsudku vo vzťahu k sťažovateľke. Uspokojil sa so záverom, že neexistuje priamy vzťah skúmaného právneho úkonu k spoločným veciam, pričom na účinky tohto právneho úkonu vo vzťahu k spoločným veciam už neprihliadol. Podľa názoru ústavného súdu však pre aplikáciu § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je nevyhnutné, aby išlo o priamy či bezprostredný vzťah právneho úkonu k spoločným veciam, postačí, ak ide o vzťah sekundárny (nepriamy) či vzťah účinkov alebo možných dôsledkov tohto právneho úkonu vo sfére spoločných vecí. Ak už najvyšší súd odmietol odklon od doterajšej judikatúry (na čo podľa ústavného súdu in concreto mal relevantný a obhájitelný dôvod), mal posúdiť predmetný právny úkon (dohodu o pristúpení k záväzku) cez prizmu dobrých mravov, pretože aj v tomto kontexte sa javí, že

môže ísť o úkon priečiaci sa dobrým mravom (contra bonos mores), a teda neplatný (§ 39 Občianskeho zákonníka).

26. Na rozdiel od veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. I. ÚS 26/2010 sa žalobkyňa v tejto právnej veci domáhala určenia neplatnosti vyhlásenia ručiteľa - žalovaného 1/, ktorým vyhlásil, že zodpovedá za dlhy obchodnej spoločnosti Myjavská obchodná agentúra, a.s. Odvolací súd žalobu zamietol, pretože otázka platnosti, či neplatnosti predmetného ručiteľského vyhlásenia s právnym dôsledkom vzniku spoločného záväzku manželov pri vybavovaní záležitostí týkajúcich sa spoločných vecí a z tohto dôvodu vyžadovaný súhlas žalobkyne predstavuje z hľadiska žaloby na plnenie tohto ručiteľského záväzku len posúdenie otázky predbežnej, ktorú nie je potrebné riešiť v samostatnom konaní meritórnym výrokom súdu. Vzhľadom na uplatnený nárok na plnenie [konanie vedené na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 10 C 335/2014 - účastníci Sberbank Slovensko a.s. (teraz Prima banka Slovensko a.s.) c/a Q. G., 2/ H. G., o zaplatenie 50 000 € s prísl.] posledná určovacia žaloba nie je prípustným nástrojom ochrany práva žalobkyne, pretože otázku neplatnosti vyhlásenia ručiteľa súd môže hodnotiť ako otázku predbežnú pri posudzovaní dôvodnosti uplatneného nároku na plnenie. Na podporu svojej argumentácie súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 98/2004, 1 Cdo 91/2006, 3 Cdo 253/2013. Najmä z posledného uvedeného rozhodnutia, ktoré je najnovšie, vyplýva, že určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak ňou požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo, teda najmä vtedy, ak vyriešenie predbežnej otázky ešte neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva. Odvolací súd žalobu žalobkyne vzhľadom na vyššie uvedené zamietol, pretože dospel k záveru, že žalobkyňa nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem.

27. Z uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP procesne prípustné a nie je prípustné ani podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, keď v ňou vymedzenej právnej otázke sa odvolací súd neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (od nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/2010). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesnej neprípustné odmietol.

28. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.